

שלוש ומלחמה לדורות

תשובות ממקורות הנצח לשאלות השעה

מתוך ספר "לדורות" שעומד לצאת לאור בע"ה

עורך בס"ד דן סתר

שאלה: מציאותם של עמים אחרים לצדנו בארצנו, לא מועילה לנו במאום, רק מפריעה לנו מעבוד את אלקינו. האמנם?

תשובה: "וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ ה' לְנִסּוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֶת כָּל מַלְחָמוֹת כְּנָעַן; רַק לְמַעַן דַּעַת דְּרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלַמֶּדֶם מִלְחָמָה רַק אֲשֶׁר לְפָנִים לֹא יָדְעוּם; חֲמִשָּׁת סָרְנֵי פְּלִשְׁתִּים וְכָל הַכְּנַעֲנִי וְהַצִּידְנִי וְהַחִזִּי יֵשֵׁב הַר הַלְּבָנוֹן מֵהַר בַּעַל חֶרְמוֹן עַד לְבֹא חֶמֶת; וַיְהִיו לְנִסּוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל לְדַעַת הִישָׁמְעוּ אֶת מִצּוֹת ה' אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה"

שופטים ג א-ד

שאלה: מהו התנאי ההכרחי להצלחת ישראל במלחמה?

תשובה: "כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנהך להצילך ולתת איביך לפניך והיה מחנהך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך"

דברים כג טו

שאלה: לפי הבנתי, השגת שלום תלויה בויתורים הדדיים ובדיפלומטיה טובה. האמנם?

תשובה: "אם בחקנתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם;... ונתתי שלום בארץ"

ויקרא כו גו

"ושמרתם לעשות כאשר צוה ה' אלקיכם אתכם לא תסרו ימין ושמאל; בכל הדרך אשר צוה ה' אלקיכם אתכם תלכו למען תחיון וטוב לכם והארכתם ימים בארץ אשר תירשון"

דברים ה כט-ל

"לוא הקשבת למצותי ויהי כנהר שלומך וצדקתך כגלי הים"

ישעיהו מח יח

”עוֹנוֹתֵיכֶם הֵטוּ אֶלֶּה וְחַטָּאוֹתֵיכֶם מָנְעוּ הֶטוּב מִכֶּם”

ירמיהו ה כה

”כִּי אִם אַתְּ ה' אֱלֹהֵיכֶם תִּירָאוּ וְהוּא יַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד כָּל
אֲיֻבֵיכֶם”

מלכים ב יז לט

שאלה: מה המעלה הגדולה בניצחון ישראל באופן של
'מעטים מול רבים'?

תשובה: ”וַיֹּאמֶר ה' אֶל גְּדֵעוֹן רֹב הָעָם אֲשֶׁר אֶתְּךָ מִתְּנִי
אֶת מִדְּיָן בְּיָדָם פֶּן יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדֵי הוֹשִׁיעָה
לִי”

שופטים ז ב

שאלה: מתי עם ישראל זכאי לישועה מהצרים עליו?

תשובה: ”וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן
לֹא אוֹסִיף לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם; לָכֵן וַזַּעֲקוּ אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
בְּחַרְתֶּם בָּם הִמָּה יוֹשִׁיעוּ לָכֶם בַּעַת צָרַתְכֶם”

שופטים יג-יד

”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם בְּכֹל לִבְבְּכֶם
אַתֶּם שָׁבִים אֶל ה' הִסִּירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר מִתּוֹכְכֶם
וְהַעֲשִׂיתֶם וְהִכִּינוּ לִבְבְּכֶם אֶל ה' וְעִבְדָּהוּ לְבַדּוֹ וַיִּצַּל
אֶתְכֶם מִיַּד פְּלִשְׁתִּים”

שמואל א ז ג

שאלה: אנו חיים בעולם המתנהל לפי חוקות הטבע, לכן, אם צבאנו לא יהיה גדול ורב, לא נוכל לנצח את אויבנו.

תשובה: "כִּי אֵין לֵה' מַעְצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בְּמַעֲט"

שמואל א י ד ו

"וְאֵת בַּיִת יְהוּדָה אָרַחַם וְהוֹשַׁעְתִּים בַּה' אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא אוֹשִׁיעִם בְּקִשָּׁת וּבְחַרְבַּי וּבְמִלְחָמָה בְּסוּסִים וּבְכַרְשִׁים"

הושע א ז

"לֹא בְּגִבּוֹרַת הַסּוּס יִחַפֵּץ לֹא בְּשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה"

תהלים קמז י

"אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשֵׁעַ בְּרַב חֵיל גִּבּוֹר לֹא יִנְצֵל בְּרַב כֹּחַ; שְׁקַר הַסּוּס לְתִשׁוּעָה וּבְרַב חֵילוֹ לֹא יִמְלֹט"

תהלים לג טז-יז

שאלה: מהו שורש ההצלחה במלחמה?

תשובה: "וַיִּדְעוּ כָּל הַקְּהָל הַזֶּה כִּי לֹא בְּחַרְבַּי וּבְבַחְנִית יְהוֹשִׁיעַ ה' כִּי לֵה' הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיַדְנוּ"

שמואל א יז מז

”סוּס מוֹכֵן לַיּוֹם מִלְחָמָה וְלֵה' הַתְּשׁוּעָה”

משלי כא לא

”אַל תַּעֲלוּ כִּי אִין ה' בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵי אֲיִבֵיכֶם”

במדבר יד מב

”וְהָיוּ כְּגִבְרִים בּוֹסִים בְּטִיט חוּצוֹת בַּמִּלְחָמָה וְנִלְחְמוּ כִּי ה'
עִמָּם וְהִבִּישׁוּ רַכְבֵּי סוּסִים”

זכריה י ה

”וּשְׁמַעִיָּה הַנְּבִיא בָּא אֶל רְחַבְעָם וְשָׂרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר נֶאֶסְפוּ
אֶל יְרוּשָׁלַם מִפְּנֵי שִׁישָׁק וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר ה' אֲתֶם
עֲזַבְתֶּם אֹתִי וְאֶף אָנִי עֲזַבְתִּי אֶתְכֶם בְּיַד שִׁישָׁק; וַיִּכְנְעוּ שָׂרֵי
יִשְׂרָאֵל וְהַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ צְדִיק ה'; וּבִרְאוֹת ה' כִּי נִכְנְעוּ הָיָה
דָּבָר ה' אֶל שְׁמַעִיָּה לֵאמֹר נִכְנְעוּ לֹא אֲשַׁחִיתֶם וְנִתַּתִּי לָהֶם
כַּמְעַט לִפְלִיטָה וְלֹא תִתֵּן חֲמַתִּי בִירוּשָׁלַם בְּיַד שִׁישָׁק”

דברי הימים ב יב ה-ז

”וַיִּקְרָא אֶסָּא אֶל ה' אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר ה' אִין עִמָּךְ לַעְזוֹר בֵּין
רַב לְאִין כַּח עֲזַרְנוּ ה' אֱלֹקֵינוּ כִּי עָלִיךָ נִשְׁעָנוּ וּבִשְׁמָךְ בָּאנוּ
עַל הַהֶמוֹן הַזֶּה ה' אֱלֹקֵינוּ אֲתָה אֶל יַעֲצֹר עִמָּךְ אָנוּשׁ”

דברי הימים ב יד י

”לא תיראום כי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לְכֶם”

דברים ג כב

”וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי אָמַר לָהֶם לֹא תַעֲלוּ וְלֹא תִלַּחֲמוּ כִּי אֵינְנִי
בְּקֶרְבְּכֶם וְלֹא תִנְגְּפוּ לִפְנֵי אֵיבֵיכֶם”

דברים א מב

שאלה: האם מלחמות הגויים בנו נובעות מגחמות של
מנהיגיהם או שמא האלקים עומד מאחורי מזימותיהם?

תשובה: ”וַיִּסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיַּחֲזֶק ה'
אֶת עַגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב עַל יִשְׂרָאֵל עַל כִּי עָשׂוּ אֶת הָרַע בְּעֵינֵי
ה'”

שופטים ג יב

”בַּיָּמָיו עָלָה נִבְכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְהִי לוֹ יְהוֹיָקִים עֶבֶד
שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיָּשֶׁב וַיִּמְרַד בּוֹ; וַיִּשְׁלַח ה' בּוֹ אֶת גְּדוּדֵי כַשְׂדִּים
וְאֶת גְּדוּדֵי אַרְם וְאֶת גְּדוּדֵי מוֹאָב וְאֶת גְּדוּדֵי בְנֵי עַמּוֹן
וַיִּשְׁלַחֵם בִּיהוּדָה לְהֶאֱבִידוֹ כַּדָּבָר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עֶבְדּוֹ
הַנְּבִיאִים; אַךְ עַל פִּי ה' הִיָּתְהָ בִּיהוּדָה לְהִסְיֹר מֵעַל פְּנֵיו
בַּחֲטָאת מְנַשֶּׁה כָּכֵל אֲשֶׁר עָשָׂה; וְגַם דָּם הַנְּקִי אֲשֶׁר שָׁפַךְ
וַיִּמְלֵא אֶת יְרוּשָׁלַם דָּם נָקִי וְלֹא אָבָה ה' לְסַלַּח”

מלכים ב כד א-ד

”אֵיכָה יִרְדֹּף אַחַד אֶלְף וּשְׁנַיִם יַנְיִסוּ רַבָּבָה אִם לֹא כִי צוּרָם
מִכָּרָם וְהִ' הַסְּגִירָם”

דברים לב ל

”חֲזָקוּ וְאַמְצוּ אֶל תִּירְאוּ וְאֶל תַּחַתּוֹ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אֲשׁוּר
וּמִלְכָּנִי כָּל הַהֲמוֹן אֲשֶׁר עִמּוֹ כִּי עִמָּנוּ רַב מֵעַמּוֹ; עִמּוֹ זְרוּעַ
בְּשָׁר וְעִמָּנוּ ה' אֱלֹקֵינוּ לְעֲזָרְנוּ וּלְהִלָּחֵם מִלְחַמֹּתֵינוּ וַיִּסְמְכוּ
הָעָם עַל דְּבָרֵי יַחֲזִקֶיהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה”

דברי הימים ב לב ז-ח

שאלה: אם אלקי ישראל הוא בעל המלחמות, מדוע לנו
להתערב במעשיו?

תשובה: ”וְתַקַּעְתִּי בַשּׁוֹפָר אֲנֹכִי וְכָל אֲשֶׁר אֵתִי וְתַקַּעְתֶּם
בַּשּׁוֹפָרוֹת גַּם אַתֶּם סְבִיבוֹת כָּל הַמַּחֲנֶה וְאַמַּרְתֶּם לֵה'
וּלְגִדְעוֹן”

שופטים ז יח

”אֲרַדְוֶן אוֹיְבֵי וְאַשְׁיִגֶם וְלֹא אָשׁוּב עַד כָּלּוֹתֶם”

תהלים יח לח

”אֲרַדְפָּה אוֹיְבֵי וְאַשְׁמִידֶם וְלֹא אָשׁוּב עַד כָּלּוֹתֶם”

שמואל ב כב לח

שאלה: מה התגובה הנכונה על מפלת ישראל?

תשובה: "וַיִּחְזַק דָּוִד בַּבְּגָדָיו וַיִּקְרָעם וְגַם כָּל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ; וַיִּסְפְּדוּ וַיִּבְכּוּ וַיִּצְמְמוּ עַד הָעֶרֶב עַל שְׂאוֹל וְעַל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ וְעַל עַם ה' וְעַל בַּיִת יִשְׂרָאֵל כִּי נִפְלוּ בַּחֶרֶב"

שמואל ב א יא-יב

שאלה: מה ההתנהגות הראויה בעורף, בכלל ישראל, כאשר חיילי ישראל במערכה?

תשובה: "וַיֹּאמֶר אֹרֵיָה אֶל דָּוִד הָאָרוֹן וַיִּשְׂרָאֵל וַיִּהְיֶה יֹשְׁבִים בְּסָפוֹת וְאֲדָנִי יוֹאֵב וְעַבְדֵי אֲדָנִי עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה חֲנִים וְאֲנִי אָבוֹא אֶל בַּיִתִּי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב עִם אִשְׁתִּי חִקָּה וְחֵי נִפְשָׁה אִם אֶעֱשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה"

שמואל ב יא יא

שאלה: האם העולם נדון לחוות מלחמות עדי עד?

תשובה: "וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכָתַתּוּ חֲרֻבוֹתָם לְאַתִּים וְחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה"

ישעיהו ב ד

"וְשֹׁפֵט בֵּין עַמִּים רַבִּים וְהוֹכִיחַ לְגוֹיִם עֲצָמִים עַד רְחוֹק
וְכַתְּנוּ חֲרַבְתֵּיהֶם לְאַתֵּים וְחִנִּיתֵתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת לֹא יִשְׂאוּ
גוֹי אֶל גוֹי חָרֵב וְלֹא יִלְמְדוּן עוֹד מִלְחָמָה"

מיכה ד ג

"גְּדוֹל יְהִי כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן אָמַר ה'
צְבָאוֹת וּבִמְקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שְׁלוֹם נְאֻם ה' צְבָאוֹת"

חגי ב ט

"וְהִכַּרְתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוֹס מִירוּשָׁלַם וְנִכְרַתָּה קִשְׁת
מִלְחָמָה וְדָבַר שְׁלוֹם לְגוֹיִם וּמְשָׁלוּ מֵיָם עַד יָם וּמְנַהֵר עַד
אֶפְסֵי אֲרָץ"

זכריה ט י